

Fler drömjobb i staten! /Informatörer

Ungas krav – STs förslag

Bilaga till rapporten *Fler drömjobb i staten! ungas krav - STs förslag*

Den här bilagan redovisar en nedbrytning av resultaten fokuserat på en specifik grupp av unga statsanställda. Även om bilagan utgör ett särtryck så bör den läsas tillsammans med huvudrapporten.

Fackförbundet ST 2009.

Referens:

Roger Syrén, utredare: 070-600 51 24
roger.syren@st.org

1. Effekterna av generationsväxlingen inom staten för informatörer:

Antal statsanställda i olika ålderskategorier i Sverige.¹

	55-59 år	60+ år	Alla åldrar
Alla statsanställda	31 634	26 761	222 987
Varav informatörer	339	293	2 489

Idag finns 2 489 informatörer anställda i statlig sektor. 2008 var totalt 293 av samtliga statsanställda informatörer är över 60 år. De beräknas därför gå i pension inom de närmsta fem åren.

Generationsväxlingen mattas inte av efter det, tvärtom: 2008 fanns 339 statsanställda informatörer i åldrarna 55 – 59 år, vilka kan beräknas gå i pension inom de närmsta tio åren.

Omkring 630, (632, för att vara exakt,) statsanställda informatörer kommer därmed att gå i pension under perioden. Rekryteringsbehovet är därför stort.

Generationsväxlingen inom staten kan förväntas få två parallella effekter för informatörer: många äldre kommer som vi sett att gå i pension, det leder till ett stort rekryteringsbehov av erfarna informatörer, vilket i sin tur öppnar karriärvägar för yngre informatörer inom staten. Man kan tala om en dominoeffekt på jobben. För staten som arbetsgivare är det således viktigt att *både* kunna attrahera nya anställda *och* att locka befintliga anställda att stanna kvar och göra karriär inom staten.

I praktiken alla statliga verksamheter kräver någon form av informatörskompetens, även om kraven och uppdragen kan variera mellan olika arbetsplatser. De flesta informatörer återfinns inom statliga myndigheter, men några även inom affärsverken:

Statsanställda informatörer. Fördelning².

Informatörer i...	Antal anställda
statlig förvaltning	
totalt	2 169
55-59 år	314
60-64 år	278
statliga affärsverk	
Totalt	293
55-59 år	25
60-64 år	15

¹ Källa: SCB.

² Källa: SCB.

2. Vad tycker unga statsanställda informatörer om att jobba i staten?

Totalt svarade 1 000 unga (under 35 år) statsanställda på STs undersökning. Det ger en mycket god representativitet. Av dessa 1000 unga var nästan 5 %, eller 48 personer, informatörer.³

	Alla kategorier	informatörer
antal svarande:	1000 st	48 st
Könsfördelning:		
kvinnor	70 %	83 %
Man	30 %	17 %

Så här fördelade sig svaren från informatörerna på de viktigaste frågorna i undersökningen:

Unga statsanställda: Vad är viktigast för dig i valet av arbetsgivare? Jämförelse totalt och informatörer. Andelar i procent.

	Alla	informatörer
Bra arbetskamrater	54	53
Bra balans mellan arbete och privatliv	37	45
Bra löneförmåner	22	23
Bra personalpolitik	15	9
Bra/förtroendeingivande ledning	18	15
Deras värderingar stämmer överens med mina	11	23
Dynamisk organisation	5	6
Finansiell styrka	1	2
Flexibel arbetstid	35	34
Framgångsrik	1	2
God etik och hög moral	8	4
Gott rykte och anseende	7	2
Hög lön	31	17
Internationella karriärmöjligheter	10	9
Intressanta arbetsuppgifter	70	79
Mångfald bland de anställda	3	2
Möjlighet till avancemang	21	26
Möjlighet till vidareutbildning	17	13
Personlig utveckling	47	49
Rekryterar endast de bästa	1	
Spännande produkter/tjänster	2	2
Stark kultur på arbetsplatsen	0	
Trygghet	14	13
Utmaningar	16	9
Varierande arbetsuppgifter	28	21
Är ett känt varumärke	0	4
Annat (var god specificera)	1	2

Den övergripande bilden är liknande bland de unga statsanställda i hela Sverige: i stort sett samma faktorer rankas högt/lågt. Den stora utmaningen för staten är därmed att kunna erbjuda informatörer, likaväl som övriga anställda, intressanta arbetsuppgifter, bra löneutveckling,

³Källa: SCB. I staten finns totalt 719 informatörer under 35 år, vilket gör att STs undersökning omfattar närmare 7 % av samtliga unga informatörer i staten. I statistiska sammanhang brukar man godkänna ett urval på omkring 5-10 ur en ostratifierad population som representativt. För stratifierade urval är kraven lägre. I praktiken gör det att rapporten med tillfredsställande säkerhet kan uttala sig om gruppen unga informatörer, och även jämföra den med andra unga statsanställda. Däremot kan vi inte uttala närmare oss om ev. skillnader inom gruppen unga statsanställda informatörer (det är heller inte syftet med rapporten).

personlig utveckling, flexibel arbetstid och möjligheter till avancemang. Dessa är alla faktorer som rankas som mycket viktiga i arbetslivet, men som vi snart skall se får staten som arbetsgivare ett jämförelsevis lågt betyg.⁴

Möjligen kan man märka att unga informatörer betonar vikten av intressanta arbetsuppgifter och värderingar mer än andra unga statsanställda. Betydelsen av hög lön tycks däremot tillmätas lite lägre vikt.

Unga statsanställda: Vad associerar du med din nuvarande arbetsgivare? Jämförelse Totalt och informatörer. Andelar i procent.

	Alla	informatörer
Bra arbetskamrater	63	70
Bra balans mellan arbete och privatliv	33	39
Bra löneförmåner	7	13
Bra personalpolitik	7	7
Bra/förtroendeingivande ledning	8	4
Deras värderingar stämmer överens med mina	8	11
Dynamisk organisation	3	4
Finansiell styrka	1	
Flexibel arbetstid	50	52
Framgångsrik	1	
God etik och hög moral	10	11
Gott rykte och anseende	15	13
Hög lön	1	
Internationella karriärmöjligheter	4	2
Intressanta arbetsuppgifter	47	41
Mångfald bland de anställda	9	7
Möjlighet till avancemang	8	13
Möjlighet till vidareutbildning	13	15
Personlig utveckling	21	11
Rekryterar endast de bästa	3	
Spännande produkter/tjänster	4	9
Stark företagskultur	3	2
Trygghet	31	37
Utmaningar	13	2
Varierande arbetsuppgifter	29	26
Är ett känt varumärke	8	20
Annat (var god specificera)	2	2

Inte ens hälften (41 %) av alla informatörer i staten tycker att de har intressanta arbetsuppgifter, endast 11 % tycker att de får personlig utveckling i sitt arbete, 0 % tycker att lönen är hög, och bara 11 % tycker att arbetsgivarens värderingar i hög grad stämmer överens med de egna. Detta trots att alla dessa faktorer rankas som bland de viktigaste.

En ljusglimt är det förhållandet att något fler informatörer (52 % jämfört med 50 % för genomsnittet) associerar staten med flexibel arbetstid, vilket är något som upplevs som positivt och viktigt av unga statsanställda. Många tycker också att det finns bra arbetskamrater på arbetsplatsen (informatörer 70 %, totalt 63 %). Alltför få, men fler än genomsnittet, 13 %, tycker att det finns möjlighet till avancemang.

Ungefär vilken lön har du per månad före skatt?

	Alla	informatörer
Medelvärde	24 305 kr	23 720 kr

⁴ För mer information om vilka faktorer unga tycker är viktiga i arbetslivet, se huvudrapporten "Fler drömjobb i staten – ungas krav, ST:s förslag –" där detta analyseras utförligt.

Unga informatörer är en relativt sett sämre betald grupp inom staten, och tjänar ungefär 600 kr (585 kr, för att vara exakt) under genomsnittet i månaden.

Hur nöjd är du med din lön i förhållande till din **arbetsinsats**? Andelar i procent

	Alla	informatörer
Inte alls nöjd	19	4
Inte särskilt nöjd	32	43
Varken nöjd/missnöjd	23	26
Nöjd	21	19
Mycket nöjd	5	9

Hur nöjd är du med din lön i förhållande till din **utbildning**? Andelar i procent

	Alla	informatörer
Inte alls nöjd	28	21
Inte särskilt nöjd	31	36
Varken nöjd/missnöjd	19	21
Nöjd	19	15
Mycket nöjd	3	6

44 % av unga informatörer är inte alls eller inte särskilt nöjda med sin lön i förhållande till arbetsinsatsen (d.v.s. man tycker inte att man får tillräcklig lön för mödan). En klar majoritet, 57 %, är inte alls eller inte särskilt nöjda med sin lön i förhållande till sin utbildning (d.v.s. man tycker inte att utbildningen lönat sig tillräckligt, sannolikt för att man antar att samma utbildning hade kunnat ge högre lön hos en annan arbetsgivare). Informatörer är missnöjda med lönen i ungefär samma utsträckning som övriga unga statsanställda.

Hur nöjd är du med dina **arbetsuppgifter** i förhållande till din utbildning? Andelar i procent

	Alla	informatörer
Mycket nöjd	25	17
Nöjd	41	33
Varken nöjd eller missnöjd	18	
Inte särskilt nöjd	12	33
Inte alls nöjd	5	17

50 % av unga informatörer i staten anser att de är nöjda eller mycket nöjda med sina arbetsuppgifter i förhållande till sin utbildning. Men exakt lika många, 50 %, är *inte* nöjda, och upplever alltså att de inte får tillräcklig användning för sin utbildning i arbetet.

Anser du att staten har levt upp till de förväntningar du hade när du först anställdes? Andelar i procent

	Alla	informatörer
Ja	67	68
Nej	33	32

De flesta informatörer anser att staten i stort sett levt upp till förväntningarna. Men nästan två av tre, 32 %, tycker inte det.

...På vilket sätt **gjorde** staten det? Andelar i procent

	Alla	informatörer
Bra förmåner	22	36
Bra lön	6	4
Det jag vill jobba med finns bara där	22	14
Finns intressanta jobb där	35	29
Mitt arbete kommer till nytta för samhället	59	68
Stor frihet	23	25

Bra karriärmöjligheter	13	14
Stora utmaningar	16	14
Trygghet	34	25
Högt arbetstempo	6	4
Lågt arbetstempo	3	7
Annat	7	4

Den främsta anledningen till att man anser att staten har levt upp till förväntningarna är att arbetet kommer till nytta för samhället (68%). Även förmåner, trygghet, frihet och att det trots allt finns intressanta jobb (men inte nödvändigtvis det egna jobbet) spelar roll för upplevelsen. Siffrorna skiljer sig något, men trenden är liknande för såväl genomsnittet totalt, som för unga informatörer specifikt.

...På vilket sätt gjorde staten **inte** det? Andelar i procent

	Alla	informatörer
Dåliga förmåner	18	14
Dålig lön	72	36
Det jag vill jobba med finns inte där	11	14
Finns inga intressanta jobb där	3	
Mitt arbete där kommer inte till nytta för samhället	4	
Hade ingen frihet där	4	
Dåliga karriärmöjligheter	40	29
Finns inga stora utmaningar	11	29
Otryggt	21	21
Lågt arbetstempo	11	21
Högt arbetstempo	20	7
Annat	20	29

Dålig lön, dåliga karriärmöjligheter och avsaknad av stora utmaningar och för lågt arbetstempo är de främsta orsakerna till missnöje med staten som arbetsgivare. Trenden är liknande för genomsnittet totalt.

Om du byter jobb i framtiden, kommer du då att välja en statlig myndighet som din arbetsgivare? Andelar i procent.

	Alla	informatörer
Ja, absolut en statlig myndighet	3	5
Ja, troligtvis en statlig myndighet	51	37
Nej, troligtvis ett privat företag	37	51
Nej, absolut ett privat företag	4	2
Nej, annat	6	5

58 % av unga statsanställda informatörer vill byta till ett jobb hos en annan arbetsgivare än staten. De flesta vill byta till ett privat företag. Det är en alarmerande hög siffra, och högre än genomsnittet för alla unga statsanställda (där 47 % vill byta bort staten). Det innebär en stor utmaning för staten.

Varför skulle du vilja arbeta på ett privat företag? Andelar i procent

	Alla	informatörer
Bra förmåner	23	13
Bra lön	77	78
Det jag vill jobba med finns bara där	10	
Finns intressanta jobb där	46	57
Mitt arbete kommer till nytta för samhället	2	9
Stor frihet	7	4
Bra karriärmöjligheter	58	70
Stora utmaningar	33	26
Trygghet	2	4
Högt arbetstempo	8	13
Lågt arbetstempo	0	

Vad är det då som lockar unga statsanställda informatörer att byta arbetsgivare till ett privat företag? Här anar vi en koppling till den kritik vi sett tidigare: bättre lön och andra förmåner, bättre karriärmöjligheter och intressantare jobb är sådant som lockar. Även stora utmaningar och ett högre arbetstempo lockar unga informatörer till privata företag.

3. Slutsatser

Det verkar som om generationsväxlingen leder till allvarliga utmaningar vid rekrytering av informatörer. Informatörer är en stor yrkesgrupp i staten och effekterna av generationsväxlingen är omfattande: över 630 anställda kommer att behöva rekryteras enbart med anledning av pensioneringar de närmsta åren. Man bör också ha i åtanke att informatörer i jämförelse med många andra grupper har en bred arbetsmarknad att välja på. De är därmed rörliga och jämför sina arbetsvillkor med anställda i andra sektorer, främst privata företag.

Missnöjet med viktiga faktorer som intressanta arbetsuppgifter, bra löneutveckling, möjligheter till avancemang och personlig utveckling, är dessvärre stort bland unga statsanställda informatörer. Mycket av kritiken handlar om sådant som att man inte får ta tillräckligt stort ansvar, eller möter tillräckliga utmaningar, och ett tillräckligt högt tempo, vilket heller inte leder till tillräckligt hög lön och möjligheter till avancemang

58 % av unga statsanställda informatörer överväger att lämna staten, i första hand för en privat arbetsgivare. Om så många informatörer skulle göra allvar av sina intentioner så skulle det innebära ett mycket allvarligt kompetenstapp för staten, särskilt som staten tvärtom står inför ett rekryteringsbehov!

Anledningen till att en statlig anställning inte är tillräckligt attraktiv är inte det statliga uppdraget i sig, tvärtom: möjligheten att göra nytta för samhället är en av de faktorer som bidrar allra mest till att många ändå kan tänka sig en statlig anställning. Istället är det arbetsgivarpolitiken, med arbetsvillkor och möjligheter till utveckling, som inte håller måttet, tycker informatörerna. ”Att jobba i staten vore bra, om det inte vore för att man fick staten som arbetsgivare”, så kanske man kan sammanfatta resonemanget.

En avgörande framtidsfråga är om staten kan bli en mer attraktiv arbetsgivare för unga informatörer och därmed klara rekryteringsbehovet. Då är det särskilt viktigt att satsa på att förbättra sådant som dessa är kritiska till. För staten finns därför anledning att se över lönepolitik, karriärvägar, arbetsuppgifternas innehåll och möjligheter till personlig utveckling i arbetet. Det är också viktigt att göra det mesta av de tillgångar som staten trots allt har som arbetsgivare, inte minst samhällsuppdraget som sådant, vilket är en källa till attraktivitet för staten som arbetsgivare, och ses som en värdefull merit av de anställda. ST presenterar i huvudrapporten till denna bilaga, *Fler drömjobb i staten!*, ett antal förslag på förbättringar inom dessa områden, baserade på ungas krav. Några av förslagen är:

- ▶ Högre ingångslöner och bättre löneutveckling.

- ▶ Auktorisering av statstjänstemän
- ▶ Utvecklingskontrakt till alla anställda